

Reg. No. :

Name :

V Semester B.A. Degree (CCSS – Reg./Supple./Imp.)

Examination, November 2014

CORE COURSE IN SANSKRIT

5B 10SKT : Poetics

Texts – Kuvalayananda of Appayadikshita

Selected Alankaras – Poornopama, Rupakam, Utpreksha, Apahnuti
Atisayokti, Swabhavokti, Deepakam, Drshtanta, Arthantharanyasa, Samasokti
Aprastuta Prasamsa, Tulyayogita, Vyatireka, Kavyalingam
Kavyaprakasa of Mammata – Chapters 1, 2, 3 and 4 upto Rasacharcha

Time : 3 Hours

Max. Weightage : 32

सूचना : सर्वे प्रश्नाः संस्कृतभाषयैव समाधेयाः, देवनागरीलिपिरूपयोक्तव्या।

I. कोष्ठात् समुचितमुत्तरं निर्धार्य लिखत। Weightage 1 for each. (2×1=2)

1) a) नायं सुधांशुः किं तर्हि ? व्योमगङ्गासरोरुहम्। अत्र अलङ्कारः कः ?

(उपमा, शुद्धापह्नुतिः, पर्यस्तापह्नुतिः)

b) अतिशयोक्तिरलङ्कारः कतिविधः ?

(द्विविधः, षड्विधः, अष्टविधः)

c) वर्ण्यावर्णानां धर्मैक्ये अलङ्कारः कः ?

(दीपकं, प्रतिवस्तूपमा, तुल्ययोगिता)

d) दृष्टान्तालङ्कारे उपमानोपमेयवाक्ययोः _____ भवति।

(धर्मैक्यं, बिम्बप्रतिबिम्बभावः, एकसामान्यम्)

2) a) सङ्केतितार्थस्य कति भेदाः भवन्ति ?

(त्रयः, पञ्च, चत्वारः)

b) अनादृशि गुणीभूतव्यङ्ग्यं व्यङ्ग्ये तु _____।

(उत्तमं, मध्यमं, अधमम्)

c) अशङ्खचक्रो हरिः इत्यस्य विष्णोरन्यत्र वाचकता केन ?

(संयोगेन, साहचर्येण, विप्रयोगेन)

d) विभावाधैर्यक्तः रसः स्मृतः।

(स्थायीभावः, सात्विकभावः, व्यभिचारिणः)

II. द्वयोः उत्तरं लिखत । Weightage 1 for each. (2×1=2)

3) रूपकालङ्कारस्य लक्षणं किम् ?

4) शुद्धापह्नुतिः - पर्यस्तापह्नुति - भेदं निर्दिशत ।

5) रूपकं - रूपकातिशयोक्तिः - भेदं निर्दिशत ।

III. एकेन द्वाभ्यां वा वाक्याभ्यां चतुर्णामुत्तरं लिखत । Weightage 1 for each. (4×1=4)

6) मम्मटोक्तरूपेण लक्षणां लक्षयत ।

7) काव्यप्रकाशे काव्यलक्षणं किम् ?

8) लक्षणा तेन षड्विधा-लक्षणाभेदान् लिखत ।

9) नवरसाः के ?

10) शब्दस्य त्रैविध्यं कथम् ?

11) उत्तमकाव्यस्य लक्षणं किम् ?

IV. षण्णां लघु टिप्पणीः लिखत । Weightage 2 for each. (6×2=12)

12) काव्यकारणम् ।

13) अभिहितान्वयवादः ।

14) काव्यभेदाः ।

15) रसस्वरूपम् ।

16) शब्द वृत्तयः ।

17) उपादानलक्षणा ।

18) उत्पत्तिवादः ।

19) स्थायीभावाः।

V. द्वे उत्तरयत । Weightage 4 for each. (2×4=8)

20) मम्मटस्य काव्यलक्षणं सदलप्रयोजनं उपपादयत ।

21) रससूत्रव्याख्याने भट्टनायकमतं विशदयत ।

22) काव्यप्रयोजनानि विशदयत ।

23) लक्षणा तेन षड्विधा-विशदयत ।

VI. उपन्यस्यत. Weightage 4. (1×4=4)

24) हुतेः लक्षणमुक्त्वा तद्भेदान् सोदाहरणं विवृणुत ।

अथवा

उत्प्रेक्षायाः लक्षणमुक्त्वा तद्भेदान् सोदाहरणं विवृणुत ।